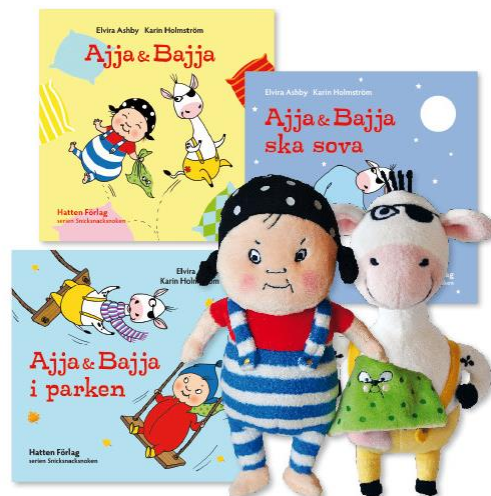

Ajja & Bajja – en kort handledning

Böckerna och lekmaterialiet med Ajja & Bajja är skapade för att vi på ett enkelt och roligt sätt ska kunna stötta barns tidiga språkutveckling.

Böckerna ger tillsammans ett grundordförråd för sådant som intresserar små barn, och längst bak hittar du illustrationer för hur man tecknar orden. Tecken som stöd (TAKK) är nämligen ett bra verktyg för att stötta små barns kommunikation och språkutveckling.

Här kommer våra bästa tips för språkutvecklande stunder med Ajja & Bajja.

När ni läser ...

... passa på att använda både ljud, gester och tecken! Att uttrycka sig med kroppen är något som små barn kan göra innan de lär sig tala, och om vi vuxna använder tecken och gester när vi pratar med barnen så är vi modeller för hur de kan göra i sin tur.

Läs och ha det mysigt tillsammans, och gör tecknen samtidigt som du läser orden. Passa sedan på att använda tecknen även i vardagen, till exempel när ni går till parken eller ska sova.

Berättelserna med Ajja & Bajja är gjorda för att det ska vara lätt att locka barnen att vara med och berätta. I och med att alla tre figurerna ofta gör samma sak kan du vara modell för barnet och säga till exempel "Ajja badar". Börja sedan på nästa mening, "Bajja ...", och se om barnet kan fylla i med tecken eller ord. Så småningom kan barnet kanske säga hela meningen själv. Om barnet inte vill eller kan säga/teckna något, så fortsätter du bara läsa "Bajja ... badar", och provar igen en annan dag.

Lek också gärna med alla ljudhärmande ord som PLASK och PANG. De brukar vara lättare för barn att komma igång med, och även de kan ju användas för att visa vad man vill eller tänker på. Känn er aldrig låsta av vad som står i texten. Hitta gärna på andra ljud, titta på bilderna efter spännande saker och när barnen kommit igång att prata/teckna mer kan du läsa "Ajja klättrar upp i soffan" snarare än bara "Ajja klättrar."

En stor vinst med att använda ljud, tecken och gester så här är att barnen tidigt får till mer samspel och kommunikation med andra, och det i sig stimulerar språkutvecklingen. Och framför allt är det spännande för oss vuxna som får reda på lite mer om vad våra små tänker!

Tips! Vi behöver inte rätta barn när de säger fel, men en bra vana är att upprepa det de sagt fast korrekt, och kanske bygga ut det lite. Om barnet säger "Ajja ouuiii" kan vi säga "Ja, Ajja gungar. Ouuiii" och om barnet säger "Nutt dada" kan vi säga "Ja, Snutt badar, i badkaret."

När ni leker ...

... med dockorna och teatern kan ni förstås utgå ifrån vad som händer i böckerna, men låt er inte begränsas av det! Lägg gärna till egna leksaker och låt barnet vara med och bestämma vad som ska hända. Om det behövs kan man ge förslag, "Ska Ajja bada? Eller hoppa i soffan?", och se om barnet kan svara med gester, tecken eller ord.

Sätt hela tiden ord på det du och barnet leker. Du kan gärna ligga precis steget före barnet i det du säger. Om barnet börjat teckna enstaka ord, kan du teckna och säga tvåordssatser. Om barnet säger korta satser som "Ajja bada", kan du säga lite längre, som "Ja, Ajja badar i badkaret". På så vis är du hela tiden en modell för hur barnet kan utveckla sitt språk.

Passa också på att använda alla de ljudhärmande orden från böckerna. Det är roligt med "BOINK!", "PANG!" och "KRASCH!"

Senare kan man träna på en mängd språkliga förmågor samtidigt som man leker, till exempel:

- Bilda två- och treordssatser, genom att man anpassar frågorna så att det lockar barnet att säga hela meningar. "Ska Ajja åka rutschkana? Eller ska Bajja åka rutschkana?" Sätt sedan långsamt och tydligt ord på vad dockorna gör. "Bajja åker rutschkana."
- Öka ordförrådet, genom att använda och benämna alla pappsaker som följer med Ajja & Bajjas teater, och sedan plocka in fler saker i leken.
- Följa instruktioner och språkförståelse, genom att man ger barnet uppgifter som "Ajja är hungrig. Ge henne en smörgås!" Eller så kan Ajja säga "Jag vill gunga, och sedan åka rutschkana!" och så får barnet hjälpa henne. Anpassa instruktionerna efter hur mycket barnet klarar, och hjälp till om det behövs.
- Användandet av prepositioner och kluriga begrepp, till exempel genom att Ajja gömmer sig och Bajja får leta. "Ajja är under bordet." och "Ajja är bakom den största stolen."

När ni spelar ...

... anpassa spelet efter barnet! Om barnet är litet kan du börja med att använda en bricka i taget. Visa ett kort, säg och teckna vad det föreställer och lägg sedan tillsammans kortet på rätt plats på brickan. När barnet klarar det kan ni förstås ha varsin bricka framför er och spela lotto som vanligt.

Så småningom kan man använda spelet för att träna språkförståelse genom att man spelar med "hemliga" kort. Då visar du inte kortet för barnet när du tagit upp det, utan du benämner det bara. Barnet får sedan pröva att peka ut rätt plats utifrån din beskrivning. Om det blir fel så visar du bara bilden och benämner den igen så att barnet kan lägga kortet på rätt plats. Och sedan är det din tur att gissa när barnet benämner sitt "hemliga" kort.

Språket utvecklas i samspel med andra, för vissa går det snabbt och andra behöver mer tid. Se till att avsätta en liten stund varje dag för språkstimulans. Gör roliga saker tillsammans, lek, prata och läs böcker!